

POSTANOWIENIE

Dnia 29 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **L. D. i K. D.**

skazanych z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2024 r.

w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron (art. 532 § 3 k.p.k.),

wniosku obrońcy skarżanych

o wstrzymanie wykonania zaskarżonego kasacją

wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 17 sierpnia 2023 r., sygn. V Ka 563/23,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie

z dnia 19 grudnia 2022 r., sygn. III K 1201/18,

p o s t a n o w i ł:

wniosek obrońcy zawarty w kasacji w części uwzględnić i wstrzymać wykonanie wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 17 sierpnia 2023 r., sygn. V Ka 563/23, w zakresie, w którym utrzymano tym orzeczeniem w mocy rozstrzygnięcie o nałożeniu na mocy art. 46 § 1 k.k. od oskarżonych K. D. i L. D. solidarnego obowiązku naprawy szkody na rzecz pokrzywdzonych (1) T. D., (2) J. Z., (3) A. P., (4) M. S. i (5) K. Ł. zawarte w wyroku Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie z dnia 19 grudnia 2022 r., sygn. III K 1201/18.

UZASADNIENIE

W złożonej przez obrońcę skazanych L. D. i K. D. kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 17 sierpnia 2023 r., sygn. V Ka 563/23, jej autorka sformułowała wniosek o wstrzymanie wykonania zaskarżonego kasacją orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek obrońcy skazanych L. D. i K. D. o wstrzymanie wykonania orzeczenia zaskarżonego kasacją okazał się w części zasadny i w tym zakresie zasługiwał na uwzględnienie.

Suspensywność zaskarżonego orzeczenia w postępowaniu kasacyjnym ma charakter wyjątkowy, jedynie w szczególnych przypadkach dopuszczalne jest wstrzymanie zaskarżonego kasacją rozstrzygnięcia. Wyrok posiadający atrybut prawomocności co od zasady podlega bezzwłocznemu wykonaniu (art. 9 § 1 i 2 k.k.w.). Regulacja ta bazuje na przyjęciu, że rozstrzygnięcie to korzysta z domniemania prawidłowości (*res iudicata pro veritate habetur*). Z kolei implikacją tego założenia dla postępowania zainicjowanego wniesieniem nadzwyczajnego środka zaskarżenia – którego przedmiot stanowi weryfikacja prawomocnego orzeczenia sądu odwoławczego kończącego postępowanie, którym poddano kontroli wyrok sądu I-szej instancji – jest to, że wniesienie kasacji nie wstrzymuje w sposób automatyczny wykonania prawomocnego rozstrzygnięcia.

Przepis art. 532 § 1 k.p.k. nie precyzuje przesłanek skutkujących wstrzymaniem wykonania zaskarżonego kasacją orzeczenia (lub innego orzeczenia, którego wykonanie zależy od rozstrzygnięcia kasacji). W judykaturze przyjmuje się jednak, że wstrzymanie wykonania orzeczenia możliwe jest co do zasady w razie kumulatywnego zmaterializowania się dwóch kryteriów.

Po pierwsze chodzi o to, że ocena zarzutów wyartykułowanych w nadzwyczajnym środku zaskarżenia (dokonana, co wypada podkreślić, wyłącznie na potrzeby rozpoznania wniosku o wstrzymanie wykonania orzeczenia i wydania rozstrzygnięcia o charakterze incydentalnym, a zatem mająca charakter przedwstępny) pozwala już *prima facie* na stwierdzenie wysokiego prawdopodobieństwa ich zasadności oraz postawienia - w miarę kategorycznej - prognozy co do możliwości uwzględnienia zarzutów kasacyjnych przez Sąd

Najwyższy. Niezbędne jest więc ustalenie, że postawione orzeczeniu sądu odwoławczego zarzuty (i argumentacja zaprezentowana na ich poparcie) w kasacji dają asumpt do przyjęcia poglądu o ewidentnej, niejako "rzucającej się w oczy" wadliwości zaskarżonego wyroku sądu odwoławczego. Po wtóre wskazuje się także na to, autor wniosku powinien wykazać, że dalsze wykonywanie orzeczenia mogłoby wywołać wyjątkowo dolegliwe i w zasadzie nieodwracalne skutki dla skazanego.

Przy analizie potrzeby wstrzymania wykonania zaskarżonego orzeczenia w związku z wniesieniem kasacji posiłkowo należy posługiwać się także rezultatem oceny, czy ewentualne wysokie prawdopodobieństwo uwzględnienia zarzutu bądź zarzutów sformułowanych w nadzwyczajnym środku zaskarżenia doprowadziłoby do wydania przez najwyższą instancję sądową orzeczenia skutkującego potrzebą odstąpienia od dalszego wykonywania wobec skazanego orzeczonej w stosunku do niego kary (czy środka karnego albo innego środka przewidzianego przez ustawę orzekanego w postępowaniu karnym). Nie w każdym bowiem przypadku stwierdzenia istnienia wysokiego prawdopodobieństwa uwzględnienia zarzutów kasacyjnych nieodzowne stanie się wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia - także z uwagi na uwarunkowania wynikające z innych zaszczości współkształtujących aktualny status prawny skazanego w płaszczyźnie wykonywania orzeczonych wobec niego środków.

Należy podkreślić, że lektura uzasadnienia wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego kasacją orzeczenia wskazuje w sposób jednoznaczny na to, że jego autorka domaga się wstrzymania zaskarżonego kasacją orzeczenia w pełnym zakresie, tj. co do utrzymania tym orzeczeniem wyroku sądu pierwszej instancji uznającego oskarżonych L. D. i K. D. winnymi zarzuconych im przestępstw i skazującego ich na kary pozbawienia wolności w wymiarze roku i pięciu miesięcy. Tymczasem jedyny z zarzutów podniesionych w kasacji, który mógłby w ramach przedwstępnej oceny zostać uznany za mający podstawy merytoryczne (zarzut z pkt. 4 kasacji) nie odnosi się do wymierzonej oskarżonym kary pozbawienia wolności. Z kolei w odniesieniu do orzeczonego przez sąd pierwszej instancji obowiązku naprawienia szkody (w kasacji określonych jako „odszkodowanie”)

wniosek o wstrzymanie wykonania orzeczenia nie dotyczy tylko obowiązku naprawienia szkody orzeczonego wobec pokrzywdzonych T. D. , J. Z., A. P., M. S. i K. Ł. zawartego w wyroku Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie z dnia 19 grudnia 2022 r., sygn. III K 1201/18 (zarzut z pkt. 4 kasacji), lecz odnosi się do wszystkich rozstrzygnięć kompensacyjnych (cyt.: „[...] brak wstrzymania orzeczenia spowoduje dla [skazanych] w przypadku uchylenia zaskarżonego wyroku i uwzględnienia w dalszym postępowaniu nie rozpoznanych zarzutów, konieczność odbycia kary, która potencjalnie nie powinna być odbyta w całości lub części oraz wypłaty odszkodowań wynikających z serii obligacji, których emisja nie powinna była być traktowana jako przestępstwo oszustwa”). Sąd Najwyższy nie jest związany zakresem wniosku o wstrzymanie wykonania orzeczenia, zaś w uzasadnieniu tego wniosku wskazano także na to, że cyt.: „brak [...] wstrzymania [zaskarżonego kasacją wyroku] umożliwi prowadzenie podwójnej egzekucji przez część wierzycieli [...]”.

Nie przesądzając obecnie treści rozstrzygnięcia, które po merytorycznym rozpoznaniu kasacji zapadnie w niniejszej sprawie i finalnej oceny zaprezentowanych w niej zarzutów, należy stwierdzić, że zupełnie wstępna analiza jednego z zarzutów postawionych w kasacji obrońcy skazanych L. D. i K. D. w pkt. 4 *petitum* — dokonana przez Sąd Najwyższy jedynie w ograniczonym zakresie, bo tylko w płaszczyźnie niezbędnej dla rozpoznania wniosku o wstrzymanie wykonania orzeczenia i wyłącznie na użytek rozpoznania tego wniosku — upoważnia do wyrażenia poglądu, że zarzut ten o tyle jawi się jako posiadający pewne podstawy merytoryczne, że już w uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie wskazano, że rozpoznając apelację obrońcy skazanych w zakresie rozstrzygnięć co do obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem T. D., J. Z., A. P., M. S. i K. Ł. orzeczonego w wyroku sądu pierwszej instancji (tej warstwy kontroli apelacyjnej dotyczy zarzut z pkt. 4 kasacji) cyt.: „na skutek przeoczenia, przede wszystkim braku tego postulatu we wnioskach końcowych apelacji, Sąd Odwoławczy nie skorygował zaskarżonego wyroku w tym zakresie”.

Nie przesądzając więc obecnie charakteru rozstrzygnięcia, które zapadnie po merytorycznym rozpoznaniu wniesionej kasacji należało stwierdzić, że wniosek o wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia — jednak tylko w ograniczonym zakresie przedmiotowym — był zasadny. W pozostałym zakresie brak było podstaw do uwzględnienia sformułowanego w kasacji obrońcy skazanych wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego przez ww. obrońcę wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 17 sierpnia 2023 r.

[J.J.]

[ał]